

[Arbejdsministeren.]

område, den sigter på, men også af dens varighed og af dens omfang; ja, selv vejrforholdene kan som bekendt spille en afgørende rolle.

Efter mit skøn vil det være praktisk umuligt at foretage en afgrænsning af „livsvigtige erhvervsområder“ én gang for alle i en permanent lov. Dette resultat kom arbejdsretscommissionen til i sin betænkning i november 1957. Og hvad der i denne forbindelse er lige så bemærkelsesværdigt: det samme resultat kom de ærede repræsentanter for det konservative folkeparti og partiet venstre til under anden behandling af lovforslaget om ændringer i mæglingsloven i januar 1958; jeg tillader mig at henvise til folketingets forhandlinger 1957-58 sp. 1837-1840. Ved den lejlighed erkendte de ærede repræsentanter, at det var ugørligt på forhånd at afgrænse „livsvigtige områder“, og at man derfor også fra deres side var faldet tilbage på den generelle formulering, som fandtes i kommissionsbetænkningen og i regeringens lovforslag, og som henskyder afgrænsningen til et skøn, der må udøves i hvert enkelt tilfælde. Det ville være interessant at få at vide, hvad der i de forløbne to år er sket på arbejdsmarkedet, som har foranlediget de ærede repræsentanter for venstre og det konservative folkeparti til nu fuldstændig at skifte opfattelse.

Selv bortset fra det praktisk umulige i en sådan permanent lovmæssig afgrænsning må man spørge: hvis man på forhånd opdelt vort arbejdsmarked i på den ene side et fredlyst område, hvor arbejdsstandsninger var forbudt, og hvor løn- og arbejdsvilkår blev fastsat af en domstol, og på den anden side en stor, skal vi kalde den „sandkasse“, hvor arbejdsmarkedets parter frit kunne boltre sig uden at træde samfundets interesser for nær; hvis man mente at kunne byde de ansvarlige organisationer sådanne arbejdsvilkår, hvad ville så følgerne blive heraf?

På de fredlyste områder ville man på forhånd have lagt op til et indgreb fra statsministeren, altså et indgreb på det politiske plan, et principielt brud med den arbejdsgang, den forhandlingslinje, som det hidtil har været anset for fundamentalt vigtigt at følge så langt som overhovedet

muligt. Med udsigt til et sådant indgreb ville forhandlingerne mellem overenskomstparterne blive tomme og urealistiske forestillinger; parterne ville selvfølgelig stille sig på de ydre standpunkter; de ville frygte, at indrømmelser ville komme dem til skade ved den voldgiftsavgørelse, som til syvende og sidst måtte indgå i deres overvejelser, og som de måtte regne med; i den sidste ende måtte de se deres arbejdsvilkår bestemt på basis af, hvad de økonomiske situationer og de foreliggende forhandlingsmuligheder måtte føre til af overenskomstresultater på helt andre erhvervsområder, som ikke har noget at gøre med dem, man kan karakterisere som livsvigtige.

Mon det på længere sigt ville skabe fred og ro om arbejdsvilkårene på de såkaldte „livsvigtige områder“? Jeg tror det ikke. Det er en kendsgerning, at vort arbejdsmarked har haft en forholdvis rolig udvikling i de sidste 50 år, og denne udvikling hviler på det organisationsdemokrati, der er fast forankret i en meget stor del af den danske befolkning. En permanent tvungen voldgift ville ved sin blotte tilstedeværelse reducere parternes ansvar i overenskomstforhandlinger, og vi ville løbe en risiko for, at voldgiftsrettens afgørelser ikke ville blive respekteret med samme selvfølgelighed, som hvor parterne selv har indgået en aftale. Det ville være en sørgelig form for festligholdelse af det 50 års jubilæum, vi står over for om få dage med hensyn til lovgivningen om den faste voldgiftsret og om mægling i arbejdsstridigheder.

Det er fra flere sider påpeget, at der er ganske vide perspektiver i den tankegang, der har fundet udtryk i det foreliggende lovforslag. Fastslår man i en lov, at normale funktioner på visse områder er af så vital betydning for befolkningen, at løn- og arbejdsvilkår må fastsættes af en sagkyndig instans, kan man da med nogen ret indskrænke sig til at interessere sig for den ene faktor, der hedder arbejdsløn?

Når vi diskuterer forholdet mellem samfundsmagten og arbejdsmarkedets organisationer, bør vi ikke se bort fra, at de demokratisk valgte ledere af disse store organisationer netop i de seneste år har givet udtryk for ganske betydelig ansvarsbevidsthed og samfundsbevidsthed med hensyn til deres